

M. H R A S T E

O S N O V N A A K C E N T U A C I J A
B I O G R A D A N A M O R U I N J E G O V E O K O L I C E

Biograd na moru i sva naselja oko njega na kopnu uz obalu i na otocima pripadala su prije čakavskom dijalektu, pa su sva ta naselja zajedno s Biogradom imala u svojoj osnovi potpuno proveden troakcentatski sistem. Imala su dakle tri stara akcenta na starome mjestu uglavnom onako, kako su ih stari Hrvati donijeli sa sobom iz pradomovine, i to: ^č, ^ž i ^z.

O akcentuaciji toga kraja nije dosada nitko posebno pisao. Rešetar u svom radu »Die čakavština und deren einstige und jetzige Grenzen« (Archiv für sl. Phil. XIII, 1891, str. 179–180) govori o govoru Biograda, njegove okolice na kopnu i na susjednim otocima. Na str. 180. stoji »Auf dem Festlande ist der ča-Dialekt fast verschwunden.... Von dem einst hier herrschenden ča-Dialekte blieben noch in einigen Ortschaften neben dem erwöhnten šć auch der ältere gen. pl. und der ältere Accent.« Mesta na kopnu, u kojima su te jezične osobine, prema Rešetaru, jesu ova: Bibinje, Sukošan, Turanj, Biograd, Pakoštane i Zlosela. Na str. 179. navodi, da se u mjestu Pašmanu na istoimenom otoku i u Vrgadi govorи štokavski. Stare akcente kao *vodā*, *ženā* i stariji gen. pl. kao *žēn*, *volōv* na otoku Vrgadi pripisuje. Rešetar utjecaju čakavskog dijalekta.

Prof. B. Jurišić pisao je u Nast. vjesniku za god. 1936/37. na str. 86.–96. i 174.–184. o govoru maloga otoka Vrgade, na kome je samo jedno mjesto istoga imena. On je prikazao samo glasove, ali se iz datih primjera može barem u krupnim crtama rekonstruirati akcentuacija toga mjeseta. On je u uvodu s pravom odbio Rešetarovu tvrdnjу, da je vrgadinski govor štokavski i prepostavku, da su neki stariji akcenti i kratki gen. pl. nastali pod utjecajem čakavskoga dijalekta. Potpuno se slažem s Jurišićem, koji apodiktički tvrdi, da je vrgadinski govor od starine čakavski, a neke štokavske crte mogile su biti unesene s kopna

preko Biograda, gdje je sjedište općine, ili preko Pakoštana, gdje je sjedište pošte. Iz toga slijedi, i po priznanju Rešetarovu, da se ne samo na otocima nego i na kopnu nekada govorilo isključivo čakavskim dijalektom. To je uostalom poznato i iz stare književnosti i ostalih kulturnih spomenika pisanih u Zadru i okolici u XIV., XV., XVI. i XVII. stoljeću. Danas je stara akcentuacija barem na kopnu znatno poremećena pod utjecajem štokavskoga dijalekta u biogradskom zaledu. Stanovnici svih mjesta od Zadra do otoka Murtera imaju na kopnu preko brda svoja polja, na koja idu i koja obraduju svakoga dana. Tamo se sastaju sa štokavcima, dobrim dijelom Srbima i jekavcima, koji imaju novoštokavsku akcentuaciju. U neka se mjesta uz more spustilo više porodica iz zaleda osobito u mjesto Krmčinu i u neposrednu blizinu Biograda. To nije ostalo bez utjecaja ne samo na akcentuaciju nego i na glasove, a ponešto i na oblike.

U ovom radu želim upozoriti samo na osnovne crte akcentuacije u mjestu Biogradu i njegovoj neposrednoj okolici na kopnu i na susjednim otocima, a detaljniju razradu spremam u posebnim radovima o govoru Ugljana, Pašmana i Murtera.

U Biogradu na moru imamo danas, osobito u govoru mlađih ljudi ispod 60 godina, troakcenatski sistem: stari "i" i novi štokavski'. Dva stara akcenta ("i") mogu stajati kao u prahrvatskom ili prasrpskom jeziku na svakom slogu u riječi, samo ne na zadnjem otvorenom slogu: *kūvati*, *gīnuti*, *vēsel*, *čūvāti*, *udovīca*, *stārešīna*, *čōvīka*, *po-tōk*, *bančīč*, *zubīč*, *udōvāc* gen. *udóvca*, *vēnāc*, *prāsāc*, *komšilük*. U gen. mn. možemo imati kratkosilazni akcenat i na krajnjem otvorenom slogu: *sestārā*, *ovācā*, *vesālā* pored *sestāra*, *ováca*, *vesála*. I u nekih gлагola možemo ga još čuti na istome mjestu u 3. l. mn.: *strīžū*, *vūčū*, *tūčū* pored: *strīžu*, *vūču*, *tūču*. Pored dvaju starih akcenata, koji se još danas nalaze uglavnom na starome mjestu, imamo i novi štokavski dugouzlazni akcenat (').

Sa krajnjeg otvorenog sloga pomakao se kratkosilazni akcenat " na prethodni, ako je taj dug, po pravilu novoštokavske akcentuacije: *srīda*, *pētka* gen. jedn.: nom. *pētāk*, *rāna* (= hrana), *strīže*, *vūče*, *súca* gen. jedn.: nom. *sūdāc*, *fála*, *víno*, *písmo*, *klišta*. Tako je učinjen početak prelaženju sa stare akcentuacije troakcenatskog sistema na novu četverakcenatskog sistema. Teoretsko tumačenje te pojave izneseno je u »Filologiji«.¹ Ako je prethodni slog kratak, akcenat se na nj sa krajnjeg otvorenog sloga također pomakao, i opet kao dugouzlazni: *pópa* gen. jedn.: nom. *pōp*, *séstra*, *téta*, *žéna*, *véslo*, *sédlo*, *sélo*, *stáblo*, *daléko*, *širóko*, *dunbína*, *starína*, *visína*, *nizína*.² To pomicanje nastalo je pod utjecajem primjera, u kojima je prethodni slog bio dug.

¹ *Filologija*, knj. I, Zagreb 1957., str. 59–75.

² To je t. zv. kanovački akcenat, koji se javlja više manje duž cijele istarsko-dalmatinske obale do Dubrovnika redovno na kopnu, gdje se stara akcentuacija saštala s novom. Isp. M. Hraste. »O kanovačkom akcentu u Hrvatskoj«, *Filologija* I, str. 59.–75., Zagreb 1957.

Pomicanje kratkosilaznog akcenta " tipa *srīda* < *srīdā* i *sēstra* < *sēstrā* imamo i u svim mjestima na kopnu u blizini Biograda na zapadu i na istoku počevši od Bibinja pa dalje u Sukošanu, Turnju, Filip-Jakovu, Pakoštanima, Pirovcu (Žloselima). Takvo pomicanje imamo u cijelosti i u Tijesnom, glavnome mjestu na otoku Murteru, koje samo pomični most dijeli od kopna. U govoru ostalih mesta na otoku Mürteru to može biti samo slučajna gotovo izuzetna pojava, koju katkada možemo čuti od mlade generacije osobito u selu Jezerima nedaleko Tijesnoga. Na otoku Pašmanu čuo sam ga samo u trosložnim imenicama ženskoga roda tipa: *dunbīna*, *visīna*, *nizīna*. U svim ostalim slučajevima kratkosilazni akcenat " ostaje na svome starom mjestu: *pōp*, *prēda*, *īstina*, *potōk*, *jezik*, *čovīk*, *nosič* gen. *nosičā*, *putič* gen. *putičā*, *štīpāti*, *oprāštāti*, *četvīrtāk*, *sinovāc*, *govōru* (3. l. mn. prez.).

Novi praslavenski akut ne čuje se više u Biogradu na moru, barem ne kao sistem. On je prešao u dugosilazni " najprije na kraju riječi, a zatim u sredini i na početku, ali ostaje na starome mjestu: *štāp* < *štāp*, *pūt* < *pūt*, *šeždesēt*, *sedandesēt*, *devēti*, *desēti*, *čūvan*, *sačūvan*, *pītan*, *pīsen*, *krojāč* gen. *krojāčā*, *zvonār* gen. *zvonāra*, *postolār* gen. *postolāra*, *nosāč* gen. *nosāčā*, *bocūn* gen. *bocúna*, *šaltūr* gen. *šaltúra*. U Pakoštanima i u Pirovcu na kopnu gotovo je isto kao u Biogradu, čak se u Pakoštanima, koji su češće u saobraćaju sa štokavskim zaledem, takav akcenat katkada prenosi po pravilu novoštokavske akcentuacije: *četrdesēt*, *pedēset*, *šeždesēt*, ali *osūden*, *sačūvan*, *zapītan*. Možda je taj slučaj samo u rijetkim riječima, koje se vrlo često spominju kao što su na pr. glavni brojevi, koji se uvijek upotrebljavaju u trgovini s vanjskim svijetom, jer kod rednih brojeva to ne biva: *devēti*, *desēti*, *četrdesēti*, *pedesēti*. U gen. i instr. jedn. imenica ženskoga roda a-osnova mjesto novoga praslavenskoga akuta dobili smo u Biogradu, Pakoštanima i Pirovcu na kopnu najprije dugosilazni akcenat " , a zatim kratkosilazni " pod utjecajem toga akcenta u nom. jedn. i u ostalim padežima, u kojima je nekada takav akcenat bio: *ženā* (danasa *žena*), *ženū* (danasa *ženi*): *glavē*, *rūkē*, *sridē*, *sestrē*, *vōdē*, *nōgē*; *glāvōn*, *rūkōn*, *sridōn*, *sēstrōn*, *vōdōn*, *nōgōn*. Kako iz navedenih primjera vidimo, i dužina prvega sloga dobivena je analogijom prema imenicama tipa *rūka* < *rūkā*, kojima je prvi slog od iskona dug. Na Pašmanu imamo to skraćivanje samo u slučajevima, kad je prethodni slog od iskona dug, dakle: *zvīzdē* (gen. jedn.), *rūkē*, *glavē*; *zvīzdōn*, *rūkōn*, *glāvōn*. Ako je prethodni slog kratak, novi praslavenski akut ostaje neizmijenjen: *ženē*, *nogē*, *sestrē*; *ženōn*, *nogōn*, *sestrōn*. Kako primjeri pokazuju, i u ovom kraju kao na otocima Srednje Dalmacije obično se izbjegava dužina i novi praslavenski akut u istoj riječi, ali to nije pravilo kao na pr. na Hvaru.

U svim ostalim mjestima na kopnu čuva se novi praslavenski akut uglavnom i kao sistem, premda uzdrman negdje više, a negdje manje: *pēti*, *šesti*, *sēdmi*, *ōsmi*, *s mojōn* *ženōn*, *zvonīk*, *postolār*, *sabūn*, *pīsen*, *smīj*, ali: *kovāč* i *kōvač*, *pedēset*, *šeždesēt*, *esamdesēt* (Bibinje, Sukošan, Filip-Jakov, Turanj). U mjestima na otocima (Murter, Vrgada i Pašman) čuva se vrlo dobro novi praslavenski akut kao sistem od starine:

pitan, pišen, tovāri rovū, danās je lipo vrime, šesti, sēdmi, ūsmi (Tjesno na Murteru), *gospodār, pūno je mūh, mlādi, ščāp, vrātin, ja san bīja, rūkē* (gen. jedn.), *glāvē, rūkōn, glāvōn* (Jezera na Murteru), *počāti, ščāp, držin, ležin, tūji, osūden, kozūn, sestrūn, nogūn,* (Murter), *likār, jūtā rāna, līpā ženā, pēti, šesti, dōjdēn, pōjdēn, pītan, pišen* (Betina na Murteru); *krālj, stvār, likār, prāvī, pēti, devēti, gospodār* (Vrgada); *strāža, postolār, devēti, desēti, zvonīn, pūšen, pišen, mōj, tvōj* (sva mjesta na otoku Pašmanu).

Vrlo je važna akcenatska crta u govoru svih mjesta na Pašmanu, u Vrgadi i svih mjesta na Murteru, da gotovo redovno ispred sonanata (m, n, nj, l, lj, r, v i j), iza kojih je otpao poluglas, kad dulje „, imaju u principu novi praslavenski akut mjesto dugosilaznog, što ga redovno imamo na otocima Srednje Dalmacije, dakle: *krāj gen. krāja, rāj, gu-stērna, kršćānstvo, kotā < kotal, posā, pakā, ditīnstvo, narānča, zdrāvlje, pulinta, ūjca*: nom. *ūjac, divōjka, kārta, takōv, ovakōv, Mārkov sin, ūn* (= on), *Podvōrje, kūjmo, kūjte, āndel, lezērva i lizērva* (dvomje-sečna vojna vježba), *pūnta* gen. jedn.: nom. *pūnat, fānta* gen. jedn.: nom. *fānat, mārča* gen. jedn.: nom. *mārač, prāvda, pālca, pērje*. Na otocima Srednje Dalmacije kao i u velikoj većini posavskih govorova, u kojima se djelomično ili potpuno čuva stara akcentuacija,³ imamo: *krāj, rāj, gustērna, kršćānstvo, kotāl, posāl, pakāl, ditīnstvo, narānča, zdrāvlje, pulēnta, divōjka, kārta, takāv, ovakāv, Mārkov sin, ôn, Podvōrje, kūjmo, kūjte, ānjel, lezērva, dva pūnta, fānta, mārča, prāvda, pālca, pērje*.⁴ Kao na otocima oko Biograda, tako imamo i na kopnu, gdje se još danas čuva stara akcentuacija na pr. u Novigradu. Tako je moralno biti i na Ugljanu, Dugom otoku, Pagu, Silbi, Olibu, Krku i Cresu, dok je još tamo vladao stari troakcenatski sistem kao što je još danas u Novom⁵ i uopće u Hrvatskom Primorju. To je jedna od crta, koja ove govore oko Biograda čini prelaznim govorima između jugoistočnih čakavskih govorova i sjeverozapadnih. I u Posavini ima takvih govorova (Siče, Magića Mala i dr.).⁶ Ostali posavski govorovi, kako je već spomenuto, slažu se u akcentuaciji uglavnom s govorima otoka Srednje Dalmacije. U nekim primjerima to se duljenje ispred sonanata i ostalih sonornih glasova obično ne vrši: *kljīn, mlin, dīm, dīd, zākōn, kōnj* (sva mjesta na kopnu i na otoku Pašmanu). U Vrgadi imamo i u tim primjerima: *dīm, sīr, kōnj, zākōn* prema hvarskom: *kīn, mlin, dīm, dīd, zākōn, kōnj*.

U ovim govorima oko Biograda imamo još jednu važnu ertu, koja im je zajednička s govorima Hrvatskog Primorja t. j. duljenje nepostojanoga a u ovim i sličnim primjerima: *otāc, prāsāc, kolāc, konāc, švenāc, udovāc, sinovāc, sūdāc, venāc, slipāc, dolāc, momāk* (Pašman).

³ Stj. Ivšić, Današnji posavski govor, Rad JA 196, str. 153.

⁴ Glasovne promjene prema izgovoru u govorima Srednje Dalmacije nisam vršio.

⁵ A. Belić, Zametki po čakavskim govorom, St. Peterburg 1910.

⁶ Stj. Ivšić, Današnji posavski govor, Rad JA 196, str. 153, 156, 218, 244 i Rad JA 197, str. 20.

Gовори на ономају Pašmanu dulje kratkosilazni akcenat (") на вокалу *a* у средини ријечи redovno u отвореном слогу. On mijenja i intonaciju, па место њега имамо т.зв. poludugi ^, koji se ni po čemu naročito ne razlikuje od čakavskoga akuta, dakle jednako као на ономају Hvaru, Visu i Braću: *jábuka, jávor, tâmo, nâša, kopâti, ljubâvi, plâkati* (Banj na Pašmanu); *kovâti, lagâti, zobâti, târen* (Dobropoljana na Pašmanu); *znâti, siromâha, mlâdi, tkâla, dâlji, tâko, tornâti se* (Pašman). U mjestima на kopnu i на осталим оточима тога дуже "акцента" нема, премда Jurišić i на Vrgadi спомиње неколико takvih primjera: *ovâko* (vâko), *tâko*, *onâko* (nâko).⁷

Akcentuacija ovih говора слаже се с акцентуацијом средnjodalmatinskiх говора у акеенту глаголског придјева радног: *pêko - pëkla - pëklo, rêko - rëkla - rëklo, trëso - trësla - trëslo, dôšo - dôšla - dôšlo, pôšo - pôšla - pôšlo* (sva места на Pašmanu).

Isto se tako akcenat лиčnih замјеница и повратне замјенице данас слаже с акеентом чакавским и штокавским Средње и Јужне Далматије, а реде с акеентом Хрватскога Primorja: *mène, mèni, tèbe, tèbi, sèbe, sèbi*, углавном сва места на kopnu i на осточима, ali *kogâ - komû* (од upitne замјенице *tko*) (на осточима) ali i: *tebè, sebè, tebî, sebî* поред *mène, od tèbe, od sèbe* (Nevidane на ономају Pašmanu), где се акценат помакао на приједлог у облику kratkosilaznog ("), jer kratkouzlagnog (') nemaju. To nam dokazuје, да је у старије vrijeme акcenat bio на kraju као у Хрватском Primorju, ali je под utjecajem kopnenih штокавских говора prenesen naprijed bez izmjene.

Prof. Ivšić u svom radu »Jezik Hrvata kajkavaca o stogodišnjici našega novoga pravopisa i književnog jezika«, Ljetopis JA, svez. 48. na str. 70-71. spominje, да је »glavna razlika između штокавске i čakavске akcentuacije s jedne strane i kajkavске s druge, što je metatonijski akcenat ^ u kajkavskom dijalektu kud i камо обičniji nego u штокавском i čakavskom. У штокавском je dijalektu ograničen само на неколико kategorija na pr. u gen. pl. *svâtâ, jëzikâ* < *jezikâ, bâba, lòpâtâ* < *lopâtâ, mjêstâ*; u пријевима: *prâvi, mâli* i dr.; u čakavskom je češći, jer ne dolazi само u primjerima, u kojima ga nalazimo u штокавском, nego i u drugima, na pr.: kao u prez. *sêdem, gînem, rêzem*, u nekim говорима i u određenim пријевима као *siti, bogâti* i dr., a u kajkavskom dijalektu dolazi gotovo u свим slučajevима, u којима ga nalazimo i u slovenskom jeziku«. Prof. Ivšić navodi u 7 тоčaka i primjere, где nalazimo metatonijski akcenat ^ u kajkavskom dijalektu. Ta akcenatska појава vrlo je raširena i u čakavskom dijalektu, само нам dosadašnje poznavanje čakavskih говора nije omogućivalo uvid u nju. Metatonijski akcenat u čakavskom спомиње M. Kušar u radu »Rapski dijalekat«, Rad JA 118, Zagreb 1894. Neke primjere daje i I. Milčetić u radu »Čakavština Kvarnerskih otoka«, Rad JA 121, Zagreb 1895, A. Belić u »Zaměтки po čakavskim govoram«, Petrograd 1910. i u »Akcenatskim stu-

⁷ Isp. Nast. vj. knj. XLV, 1936-1937, str. 91.

dijama«, Beograd 1914., A. Cronia u radu »Grada o božavskom narječju«, JF VII. Beograd 1927.-1928. Metatonjiskog akcenta ima dosta na otoku Pagu, a osobito u mjestu Pagu, u svim vrstama riječi, osobito ispred konzontantskih skupova: *vérovat*, *měštar*, *město*, *istina*, (*j*)*ist*, *děsni*, *čěšljen*, *kúčni*, *můčan*, *danás*, *večeráš*, *vāš*, *nāš*, *otâc* (Novalja na Pagu); *smôkva*, *mâška*, *žêtva*, *krûsva*, *lôkva*, *mětla*, *prâškva*, *błitva*, *tíkva*, *crîšnja*, *triška*, *mâknen*, *pomâknen*, *usâhnen*, *tâknen*, *glojât*: prez. *glöjen*, *îšcen*: inf. *iškât*, *têsen*: inf. *tešat*, *zôben*: inf. *žobât*, *cësjen*: inf. *cësjàt*, *gêdat* - *gêdan* (= gledati), *ocîstit* - *ocîstin*, *gâzit* - *gâzin*, *lâzen*, *mîslit* - *mîšlin*, *stârac*, *krâva*, *jâbuka*, *mâšlina*, *livâda*, *ubôtnica*, *pâmetan*, *sít*, ali *sîta* - *sîto*, *slâb* - *slâba* - *slâbo*, *bogât*, *šîrok*, *golcât*, *celcât*, *pîtâcu*, *rêcu ti*, *vikâću* (Pag). Na otoku Ugljanu ta je pojava još češća u svim mjestima, ali je najčešća u glavnome mjestu Preku: *pîtâti*, *pîsâti*, *ko-pâti*, *klečâti*, *brâti*, *plâkati* - *plâčin*, *dognâti*, *bižâti*, *jágoda*, *slâma*, *brâva*, *mâti*, *nâš* - *nâša* - *nâše*, *vâš*, *lâži* gen. jedn., *mâlo*, *tâmo*, *denâs*, *večerâš*, *rêbâc*, *švenâc*, *čičâk*, *četvrtâk* (Ugljan na otoku Ugljanu); *brâšno*, *krâva*, *jâbuka*, *jâvor*, *nâš otâc*, *dâti*, *bâlavac*, *mrvâc*, *stârica*, *stârac*, *kâmenica*, *pâstorak*, *mâškica*, *bâba*, *mâceha*, *pâdavica*, *postânak*, *rastânak*, *sastânak*, *mlâdež*, *slâbost*, *bogâstvo*, *slâba*, *zdrâva*, ali *sîta*, *tânak* (Preko na Ugljanu). Ta je pojava ograničena na Ugljanu na slučajevu, kad se akcenat nalazi na vokalu *a*. Ta se pojava javljâ ponešto i na otoku Pašmanu iako rjeđe: *krâva*, *slâma*, *brâti*, *klječâti*, *râja* gen. jedn., *večerâš*, *danâs*, *noćâs* (Ždrelac na Pašmanu), *brât*, *rât* (Mrljane na Pašmanu). Na otoku Vrgadi i Murteru toga nisam opazio.

Dužinu iza naglašenog sloga na Ugljanu rijetko sam gdje opazio, a tako i na Pašmanu. Nije izrazita ni na kopnu oko Biograda. Izrazitija je na Vrgadi i na Murteru, ali je i tamo manje izrazita od dužine ispred akcenta.

Sve nas to upućuje na zaključak, da je akcentuacija cijelogova ovog kraja bila prije jednaka ili gotovo jednaka akcentuaciji sjeverozapadnih čakavskih govora, a danas čini prijelaz od sjeverozapadne čakavske akcentuacije prema jugozapadnoj.

DIE GRUNDLAGEN DER BETONUNGSVERHÄLTNISSE IN BIOGRAD NA MORU UND UMGEBUNG

Zusammenfassung

Biograd na moru samt den benachbarten Ortschaften am Festland sowohl wie auch auf den Inseln gehörte ursprünglich dem Bereich des čakavischen Dialektes mit dem alten Dreikzentensystem („, ^ und ~) an. Doch weisen die heutigen Festlandsmundarten des erwähnten Gebietes bedeutende Störungen in den Betonungsverhältnissen auf, eine Folge von Einwirkungen der štokavischen Mundart des Biograder Hinterlandes.

In Biograd selbst finden wir heute ein Dreiakzentensystem, aber mit zwei alten Akzenten, " und ^ und einem neuen, dem štokavischen '. Die alten Akzente haben überall ihre Stellung bewahrt mit Ausnahme der offenen Auslautsilbe: so bleiben *kūvati*, *čūvāti*, *udovica*, *čovik*, *potök*, neu treten aber auf: *srida*, *vino*, *séstra*, *žéna*. Diese Zurückziehung des " in der offenen Auslautsilbe tritt ebenso in den Biograd benachbarten Ortschaften am Festland auf, westlich und östlich von Biograd.

Biograd hat den neuen urslawischen Akut bereits eingebüsst, zumindest tritt er nicht mehr systembildend auf, also: *štāp*, *püt*, *postolär* < *štāp*, *püt*, *postolär*. Die gleiche Erscheinung ist auch südlich von Biograd anzutreffen, während der Westen den Akzent ^ noch systembildend bewahrt hat, obwohl auch hier bereits einzelne Abweichungen auftreten. Die Biograd vorgelagerten Inseln wahren den Akzent ^ sehr gut.

Auf den Inseln Pašman, Vrgada und Murter erscheint in der Regel der neue urslawische Akut vor Sonanten (m. n, nj, l, lj, r, v, j), die nach sich einen Halblaut eingebüsst haben, und deshalb Dehnung des " aufweisen: *gustērna*, *kūjmo*, *prävdā*. Dasselbe finden wir auch nördlich von Zadar in Novigrad.

Auf inlautenden offenen a wird auf Pašman der Akzent " zur Halblänge gelehnt: *jābuka*, *nāša*, *tāmo*. Das Festland kennt diese Dehnung nicht.

Die Inselmundarten von Pag bis Pašman weisen metatonischen Akzent ^ an Stelle des " auf: *krāva*, *slāma*, *brāti*, was ich auf Vrgada und Murter nicht nachweisen konnte.

So erweist es sich, dass die Betonungsverhältnisse des erwähnten Gebietes ursprünglich derjenigen der nordwestlichen čakavischen Mundarten verwandt oder gleich waren, während sie heute einen Übergang bilden vom nordwestlichen čakavischen Akzentensystem zum südwestlichen.